

Základní škola a Mateřská škola Bratislavská 994, Varnsdorf

PREVENTIVNÍ STRATEGIE

školní rok 2019/2020

školní metodik prevence: Mgr. Jana Králová

statutární zástupce Mgr. Bc. Iva Špičková

ÚVOD

Minimální preventivní strategie vychází z Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.: 21291/2010-28 který do prevence rizikového chování u dětí zahrnuje konzumaci drog či závislostní chování včetně alkoholu, kouření a kriminalitu a vandalismus, dále také virtuální drogy, gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci a antisemitismus, extremismus, homofobii, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování. Doporučené postupy pro školy – viz přílohy této strategie.

DESATERO aneb na co by neměl zapomenout školní preventista

- zodpovědnost při práci metodika prevence
- získat podporu řídicích pracovníků
- vybudovat si tým spolupracovníků
- připravit různé aktivity pro žáky
- zajistit metodické pomůcky, informace, kontakty
- zapojit rodiče
- spolupracovat s ostatními odborníky
- volný čas, státní správa, místní samospráva
- propagace
- evidence a efektivita

Naším cílem je vytvoření školy, která podporuje zdravý životní styl, vytváří optimální podmínky pro prevenci společensky nežádoucích jevů a je bezpečným místem pro kvalitní a efektivní vzdělávání. Chceme přispět k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti všech našich žáků. Chceme, aby si takový žák vážil svého zdraví, uměl správně nakládat se svým volným časem a zvládal základní sociální dovednosti. V tomto školním roce se chceme zaměřit také zejména na prevenci kyberšikany a zneužívání moderních technologií – zejména internetu a mobilních telefonů, Kyberšikana může být spojena s tradiční šikanou (např. nahrávání fyzického týrání spolu- žáka). Moderní technologie (internet, mobilní telefony) nám umožňují pohybovat se ve virtuálním světě, který se liší od reálného světa. Tak, jako se liší virtuální svět od světa reálného, liší se kyberšikana od tradiční šikany. Ve virtuálním světě mohou být lidé anonymní, mohou vzájemně komunikovat, i když nejsou fyzicky přítomni, a pokud s někým v kontaktu být nechtějí, mohou komunikaci snadno ukončit. Nezapomněli jsme zařadit i programy o zdravém životním stylu. Zaměříme se na akce a projekty, které se věnují zdravému stravování a učí děti přemýšlet nad tím, co jedí a pije. Chceme realizovat akce, které by pomáhali připravit sami žáci a rozvíjet tak u nich vzájemnou spolupráci.

Naše zásady

- vstoupil jsi – pozdrav
- odcházíš – rozluč se
- chceš-li něco – řekni „prosím“
- dostaneš-li – řekni „děkuji“
- používej ostatní „kouzelná“ slova, která k sobě lidi přibližují
- neskákej nikomu do řeči, každý má právo vyjádřit svůj názor
- nikoho nebij, nikomu neubližuj – jen slaboši a zbabělci si musí dokazovat svoji sílu
- není – každá věc, která posloužila tobě, může posloužit i druhým
- netrap se – všechny dveře jsou zde otevřené, proto se přijď rozdělit o každou radost i bolest
- mluv pravdu – lež a pomluva mezi slušné lidi nepatří
- važ si sám sebe – v životě je důležité znát svou cenu
- nečiň jiným to, co nechceš, aby bylo činěno tobě
- neboj se překonávat překážky, neúspěch tě nesmí odradit

CÍLE MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

- vzájemné poznání dětí, pedagogů a dalších zaměstnanců školy, snaha o navázání důvěrného vztahu mezi žákem a pedagogem
- otevřený vztah mezi školou a rodiči
- soustavná pedagogická diagnostika – sledování individuálních potřeb žáků, popř. chování soc. patologického typu
- zvyšování zdravého sebevědomí žáka, vnímání vlastní osobnosti, sebeúcta
- výchova ke vzájemné úctě, týmová práce, komunikace, vyjádření vlastního názoru, pozitivní citové naladění a myšlení
- výchova k řešení konfliktů a problémů, ke schopnosti komunikace
- vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným pravidlům a povinnostem
- smysluplné naplnění volného času
- spolupráce s dalšími institucemi a organizacemi působícími v oblasti primární prevence
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence
- informování rodičů o prevenci - preventivní práce s třídními kolektivy, spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- spolupráce s výchovnou poradkyní školy, školním speciálním pedagogem
- poradenská činnost pro rodiče a žáky
- doplňování materiálů a pomůcek týkajících se prevence
- odborné besedy a přednášky
- spolupráce se školní družinou a žákovskou samosprávou, napojení na ekologickou výchovu
- školní akce zaměřené na prevenci
- soustavná práce s třídními kolektivy

PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ U ŽÁKU

Specifická primární prevence – aktivity a programy zaměřené na předcházení a omezování výskytu forem rizikového chování

Nespecifická primární prevence – aktivity podporující zdravý životní styl, volný čas

a/ školní vyučování

Primární prevenci má na starosti třídní učitel. Žáci se s těmito tématy setkávají téměř ve všech předmětech. Informace předáváme s ohledem na věkovou přiměřenost žáků. Za prevenci ve třídách zodpovídá třídní učitel. Snažíme se také o vzájemnou spolupráci žáků celé naší školy.

V letošním školním roce se chceme zaměřit zejména na tyto oblasti:

1. zdravé stravování – zdravý životní styl, omezit konzumování cukrovinek a sladkostí na půdě školy, nahradit je ovocem a bylinnými šťávami, dopřát dětem dostatek pohybu i o přestávkách
2. kyberšikana – jejím cílem je snaha ublížit někomu pomocí moderních technologií. S kyberšikanou se můžeme setkat kdykoliv a kdekoliv, hlavním problémem je anonymita útočníka nebo útočníků

Klíčové oblasti jsou:

- oblast zdravého životního stylu
- výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohyb
- oblast společenskovední – formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- oblast rodinné a občanské výchovy
- oblast sociálně právní – právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti k společensky nežádoucím jevům, práva dítěte

Preventivní témata nejčastěji najdeme v těchto předmětech:

- přírodověda, vlastivěda
- český jazyk
- prvouka

- výtvarná výchova
- tělesná výchova

Znalostní kompetence žáků

- žáci znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti, jak udržovat své zdraví, znají zdravý životní styl
- umí zařadit rodinu jako bezpečné místo
- umí si zorganizovat svůj volný čas
- ví, na koho se v případě potřeby obrátit, umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou činnost
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých /šikana, násilí, zastrašování, aj./ je protiprávní

Metody a formy preventivních aktivit

- společné stanovení pravidel soužití mezi žáky, také mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, vnímání odlišnosti dětí mezi sebou
- vzájemná úcta, sebeúcta, důvěra
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit konflikty a problémy
- rozvoj schopnosti klást otázky, vyjadřovat svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příjemného klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, základní informace z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- včasné diagnostikování soc. patologických jevů ve třídě
- dopravní výchova
- veškerá nebezpečí spojená s užíváním internetu

- principy chování při styku s cizími osobami
- spolupráce s rodiči
- volnočasové aktivity
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed, přednášek apod.
- účast ve výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních a jiných soutěžích

Konkrétní aktivity

- debaty a výukové hodiny s učiteli
- seznámení s linkou důvěry
- psychosociální hry
- procházky a výlety po okolí
- různé soutěže
- videoprojekce
- informace rodičům na třídních schůzkách
- přednášky a besedy
- Policie ČR, neziskové organizace
- nástěnky
- dotazníková šetření
- společné aktivity všech žáků školy
- volnočasové aktivity

b/ mimo školní vyučování

Všechny prostory pro pohyb žáků jsou o přestávkách pod pedagogickým dozorem, zvláštní pozornost je věnována místům, kde může nejpravděpodobněji dojít k šikanování a jinému patologickému chování – školní chodby, WC, ... Snažíme se posilovat důvěru mezi žáky a pedagogy, rozvíjet komunikaci a vzájemnou důvěru, chceme žáky pozitivně motivovat k životu jako takovému, ke vzdělání i přátelským mezilidským vztahům. Při vykonávání prevence velice úzce spolupracujeme se školní družinou, klademe důraz na environmentální výchovu i výchovu k ekologickému způsobu života. Žáci mají v hodinách IVT přístup na internet, seznamujeme je s pravidly pro správné užívání internetu.

c/ zájmové útvary

Snažíme se žákům nabízet množství zájmových útvarů a ukázat jim, jak vhodně trávit volný čas.

d/ celoškolské projekty

Celoškolskými projekty se snažíme podporovat vzájemné přátelské vztahy mezi všemi žáky naší školy, během těchto akcí se vzájemně poznávají a učí se spolupracovat.

e/ odborné přednášky

Přednášky a různé semináře budou probíhat podle aktuálních nabídek

ORGANIZAČNÍ OPATŘENÍ

Konzultační hodiny po předchozí domluvě a v naléhavých případech možno prakticky kdykoli.
Nástěnka prevence – ve 2. patře, kde je také umístěna schránka důvěry.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci prevence sociálně patologických jevů bude probíhat dle aktuální nabídky a finančních možností školy.

Spolupráce s rodiči bude probíhat v rámci třídních schůzek a konzultací, rodiče budou informováni o všech preventivních akcích a problémech na škole. Mohou navštívit webové stránky školy, kde je k dispozici minimální preventivní strategie, využít nabízených propagačních materiálů, navštívit školu během Dne otevřených dveří. Rodičům také nabízíme možnost individuálních konzultací, mají možnost navštívit výuku a zapojit se do mimoškolních akcí.

Spolupráce s výchovným poradcem, školním speciálním pedagogem, s pedagogicko-psychologickou poradnou, Policií ČR, dalšími institucemi dle potřeby. Ostatní vyučující jsou informováni o nových trendech, postupech a aktuální situaci v oblasti prevence sociálně patologických jevů na škole. Jedná se zejména o spolupráci s třídními učiteli – pozornost zaměřená na problematické skupiny žáků nebo jednotlivce, odhalování projevů asociálního jednání – zejména projevy šikany. Zdůrazňovat riziko jakékoli závislosti, sledování často se opakujících absencí – prevence záškoláctví.

Listina dětských práv na internetu

- mám právo bádát, učit se a užívat si na internetu všechny dobré věci pro děti

- mám právo uchovávat veškerou informaci o sobě v tajnosti
- mám právo, aby mne nikdo na NETu neobtěžoval a netrápil
- mám právo ignorovat e-maily a zprávy od lidí, které neznám nebo kterým nevěřím
- mám právo nevyplňovat na internetu žádné formuláře a nemusím odpovídat na žádné otázky
- mám právo vždy požádat někoho dospělého o pomoc
- mám právo nahlásit každého, kdo se podle mého názoru chová divně nebo dává divné otázky
- mám právo necítit se provinile, když se na obrazovce počítače objeví odporné věci
- mám právo, aby mi lidé na internetu prokazovali respekt
- na internetu mám právo cítit se bezpečně a být v bezpečí

Pravidla bezpečného internetu pro rodiče

- poznávejte internet spolu s dětmi
- dohodněte si doma pravidla používání internetu
- upozorněte dítě, aby bylo opatrné při sdělování jakýchkoli osobních údajů
- mluvte o možném riziku osobní schůzky s internetovým „kamarádem“
- naučte své dítě být zdravě kritickým k internetu
- nebuďte příliš kritičtí k internetovému bádání svého dítěte
- informujte odpovědné orgány o obsahu stránek na internetu, které považujete za nezákonné
- posilujte dodržování etikety
- poznávejte, jak dítě používá internet
- pamatujte – kladné stránky internetu převažují nad těmi zápornými